

Pomoc społeczna dla cudzoziemców. Na jakie wsparcie w Polsce mogą liczyć?

Osobami uprawnionymi do korzystania z pomocy społecznej – oprócz osób posiadających obywatelstwo polskie – są także **cudzoziemcy, którzy mają miejsce zamieszkania i przebywają na terenie Polski m.in.:**

- na podstawie zezwolenia na pobyt stały,
- zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej,
- **w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.**

W związku z tym **cudzoziemcy mogą korzystać ze świadczeń pomocy społecznej dopiero po zakończeniu procedury legalizacji pobytu, czyli np. uzyskaniu statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.**

Pomoc integracyjna

Cudzoziemcy, którzy otrzymali w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą mogą skorzystać z **pomocy realizowanej przez okres do 12 miesięcy w ramach tzw. indywidualnego programu integracji (IPI)** mającego na celu wspieranie procesu ich integracji.

Pomoc jest udzielana w formie:

- **świadczeń pieniężnych*:**
 - na pokrycie kosztów utrzymania, w szczególności pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe oraz
 - na pokrycie kosztów związanych z nauką języka polskiego;
- **opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne;**
- **pracy socjalnej;**
- **poradnictwa specjalistycznego, w tym prawne, psychologiczne i rodzinne**
- **udzielania informacji oraz wsparcia w kontaktach z innymi instytucjami;**
- **innych działań wspierających proces integracji cudzoziemca.**

*Łączna wysokość świadczeń pieniężnych na pokrycie kosztów utrzymania i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego przysługujących cudzoziemcowi jest uzależniona od liczby osób w rodzinie oraz okresu realizacji indywidualnego programu integracji i wynosi **obecnie** od 721 zł do 1450 zł.

Ważne! Pomoc w ramach indywidualnego programu integracji udzielana jest na podstawie wniosku złożonego do starosty, za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie, w ciągu 60 dni od uzyskania przez cudzoziemca statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

Cudzoziemcy uprawnieni do korzystania z pomocy społecznej, jeśli znajdują się w trudnej sytuacji życiowej i spełniają kryteria objęcia ich wsparciem ze strony instytucji pomocy społecznej mogą korzystać ze **świadczeń pieniężnych i niepieniężnych pomocy społecznej na zasadach ogólnych, tak jak obywatele polscy.**

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej ustala się przez porównanie dochodu osoby lub rodziny z odpowiednim kryterium dochodowym. **Od 1 stycznia 2022 r. dla osoby samotnie gospodarującej kryterium dochodowym będzie dochód nieprzekraczający kwoty 776 zł, dla osoby w rodzinie – kwoty 600 zł.**

- **Zasilek okresowy** przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasilek okresowy ustala się do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby (z zastrzeżeniem, że kwota zasiłku nie może być wyższa niż kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie), zaś w przypadku rodziny do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny. **Kwota zasiłku nie może być niższa niż 50% różnicy między ww. kryteriami i dochodami w odniesieniu do osób samotnie gospodarujących (aktualnie – 388,00 zł) czy też rodzin (aktualnie – 300,00 zł). Dodatkowo kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł.** Okres, na jaki jest przyznawany zasilek okresowy, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy.

- **Zasilek celowy ma charakter fakultatywny** i jest przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, którą może być w szczególności pokrycie części lub całości kosztów zakupu np. żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Wysokość zasiłku celowego jest ustalana indywidualnie przez ośrodek pomocy społecznej z uwzględnieniem m.in. sytuacji majątkowej i rodzinnej osoby ubiegającej się oraz możliwości finansowych gminy.

Uprawnieni cudzoziemcy mogą także korzystać z różnych form niepieniężnej pomocy społecznej, w tym z **pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, interwencji kryzysowej, schronienia, posiłku, usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania lub ośrodkach wparcia, mieszkania chronionego, pobytu i usług w domu pomocy społecznej.**

Pomoc żywnościowa

Pomoc żywnościowa może być udzielona m.in. w ramach **programu „Posiłek w szkole i w domu”** – w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

O pomoc mogą ubiegać się osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, których dochód co do zasady nie przekracza 150 proc. kryterium dochodowego, czyli:

- 1164,00 zł dla osoby samotnie gospodarującej

- 900,00 zł dla osoby w rodzinie.

Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej mogą również ubiegać się o wsparcie z **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020**.

W ramach tego programu pomoc (w formie paczek żywnościowych lub posiłków, dystrybuowanych przez organizacje pozarządowe lub ośrodki pomocy społecznej) mogą otrzymać osoby i rodziny, których dochód nie przekracza 220 proc. kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej, czyli:

- 1 707,20 zł dla osoby samotnie gospodarującej
- 1 320,00 zł dla osoby w rodzinie.

W przypadku tego programu OPS nie wydaje decyzji, tylko kwalifikuje osoby do otrzymania wsparcia z organizacji partnerskich, poprzez wydawanie skierowań i przekazywanie list osób zakwalifikowanych do organizacji partnerskich.

Centra Integracji Cudzoziemców

W perspektywie długofalowej **cudzoziemcy będą mogli skorzystać z oferty wykraczającej poza świadczenia pomocy społecznej w ramach Centrów Integracji Cudzoziemców**.

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej realizuje **projekt „Budowanie struktur dla integracji cudzoziemców w Polsce – etap II – pilotaż Centrów Integracji Cudzoziemców”** – projekt w ramach Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (FAMI). Celem jest pilotażowe utworzenie dwóch Centrów Integracji Cudzoziemców w partnerstwie z samorządami województw.

Działania integracyjne prowadzone w Centrach skierowane będą do obywateli państw trzecich w zakresie integracji ze społeczeństwem polskim poprzez:

- porady z zakresu rynku pracy,
- naukę języka polskiego,
- asystę kulturową (np. pomoc w zapisaniu dzieci do szkoły),
- porady specjalistyczne (np. psychologiczne, prawne).